C/2026/123

7.1.2026 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки за прилагането на член 28 от Регламент (ЕС) 2024/1735 за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (NZIA)

(C/2026/123)

Целта на настоящото съобщение е да се дадат практически насоки на държавите членки, които създават нови или актуализират съществуващи схеми за стимулиране на закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии съгласно член 28 от Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии (NZIA). Те не обхващат разпоредбите за обществените поръчки и търговете съгласно NZIA. Настоящите насоки нямат правно обвързващ характер. Въпреки че понякога перифразират разпоредбите на законодателството на ЕС, те нямат за цел да променят по никакъв начин правата и задълженията, определени в NZIA или други обвързващи инструменти. Настоящите насоки не засягат правилата за държавна помощ и принципа на субсидиарност.

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

КН	Комбинирана номенклатура
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕС	Европейски съюз
ЕПС	Електрически превозни средства
EVSE	Оборудване за захранване на електрически превозни средства (EVSE)
ПГЗ	Потенциал за глобално затопляне
ХС	Хармонизирана система
JRC	Съвместен изследователски център на Европейската комисия (JRC)
NZIA	Законодателен акт за промишленост с нулеви нетни емисии
NZT	Технологии за нулеви нетни емисии
ФВ	Фотоволтаични уредби

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Въведение 3

II. Обхват на член 28 от NZIA 3

III. Допустимост на схемите и допълнителна финансова компенсация 5

А. Обвързване на допустимостта за участие в схемата с определени условия 5

Б. Предоставяне на допълнителна финансова компенсация 6

IV. Оценка на приноса на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за устойчивостта и издръжливостта 7

А. Оценяване на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии 8

1. Системи за оценяване 8

2. Няколко технологии за нулеви нетни емисии, обхванати от една схема 8

Б. Оценка на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии съгласно четирите критерия 8

1. Критерий за издръжливост 9

2. Критерий за екологична устойчивост 12

3. Критерий за иновации 12

4. Критерий за интеграция на енергийната система 13

В. Нагледни примери за оценка на приноса за устойчивостта и издръжливостта 14

1. Пример за слънчеви фотоволтаични уредби 14

2. Пример за термопомпи 15

3. Пример за системи за електрозадвижване за пътен транспорт 16

V. Прозрачност, недискриминация и достъп до информация 17

А. Открит, недискриминационен и прозрачен процес 17

Б. Наличие на информация 18

Приложение I:
Позиции по ХС за определяне на правилата за произход за технологии за нулеви нетни емисии, които са от значение за член 28 от NZIA 21

Приложение II:
Примери за съществуващи минимални изисквания за екологична устойчивост 21

Приложение III:
Примери за иновативни характеристики 23

Приложение IV:
Примери за интеграция на енергийната система 26

I. ВЪВЕДЕНИЕ

С Регламент (ЕС) 2024/1735 за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (наричан по-нататък „Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии“ или „NZIA“) ([1]) се създава правна рамка, насочена към укрепване на производствената екосистема за технологии за нулеви нетни емисии в Европейския съюз (ЕС). По-специално, за да се намалят стратегическите зависимости на ЕС от технологиите за нулеви нетни емисии и техните вериги на доставки и да се постигнат целите на ЕС в областта на климата и енергетиката, в член 5 от NZIA се определят целите на Комисията и държавите членки за постигане на производствени мощности от най-малко: 40 % от годишните нужди на ЕС от внедряване на технологии за нулеви нетни емисии до 2030 г.; и 15 % от световното производство на технологии за нулеви нетни емисии до 2040 г.

Домакинствата, предприятията и потребителите са съществена част от търсенето в ЕС на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Схемите за публично подпомагане, които стимулират закупуването на такива продукти от домакинствата, предприятията и потребителите, по-специално за уязвимите домакинства с ниски до средни доходи (наричани по-нататък „схемите“), са важни инструменти за постигане на целите на ЕС в областта на климата и целите за неутралност по отношение на климата, определени в Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 („Европейски закон за климата“). За да се гарантира, че усилията на ЕС за декарбонизация са издръжливи, сигурни и способни да се адаптират към бъдещите предизвикателства, от решаващо значение е тези схеми не само да улесняват достъпа до технологии за нулеви нетни емисии, но и да допринасят за подобряване на устойчивостта и издръжливостта на доставките на такива технологии.

За тази цел в член 28 от NZIA се определят нови задължения за публичните органи, които създават нови или актуализират съществуващите схеми в полза на домакинствата, дружествата или потребителите при закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Тези задължения имат за цел да насърчат закупуването от бенефициерите на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии „с висок принос към устойчивостта и издръжливостта“.

NZIA влезе в сила на 29 юни 2024 г., а член 28 от него се прилага от 30 декември 2025 г. ([2]) Настоящото съобщение предоставя на публичните органи насоки за прилагането на член 28.

II. ОБХВАТ НА ЧЛЕН 28 ОТ NZIA

Член 28 от NZIA обхваща схеми, които отговарят кумулативно на следните три условия:

а. Схемата е в полза на домакинствата, предприятията или потребителите (наричани по-нататък заедно „потребителите“).

б. Схемата се актуализира или създава след датата, на която започва да се прилага член 28 от NZIA, т.е. след 30 декември 2025 г. (в съответствие с член 49 от NZIA).

Дадена схема се смята за „актуализирана“ за целите на член 28 от NZIA, когато претърпи каквото и да било изменение, което би изисквало ново одобрение на схемата от орган или законодател. Това включва значителни промени в отпуснатия бюджет, обхвата, критериите за допустимост или процеса на кандидатстване. Това обхваща също така подновявания, разширения или всякакви промени, които са достатъчно съществени, за да изискват ново одобрение на схемата от орган или законодател.

в. Схемата стимулира закупуването на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията относно списъка на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти ([3]).

Въпреки че закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да бъде сред основните елементи, обхванати от схемата, не е необходимо то да бъде единственият елемент, обхванат от схемата. Схема с по-широк обхват, която не се ограничава само до стимулиране на закупуването на краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, все пак може да попадне в обхвата на член 28 от NZIA, при условие че

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724, ОВ L 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

([2]) Член 49, параграф 4 от NZIA.

([3]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета що се отнася до списъка на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти за целите на оценката за приноса към издръжливост.

обхватът на схемата изрично включва специфична категория подкрепа за закупуването на този краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. В такива случаи член 28 от NZIA следва да се отнася изключително до закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Например подкрепата за закупуване на термопомпа, предоставена чрез схема за подпомагане на енергийното саниране, която включва специална подкрепа за термопомпи, е обхваната от член 28 от NZIA.

Освен това член 28 от NZIA обхваща само онези схеми, които са насочени към закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, а не към тяхното инсталиране, използване или експлоатация. Следователно схемите, насочени към облекчаване на оперативните разходи (ОР), свързани с използването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, не са обхванати от член 28. По подобен начин не са обхванати и схемите, при които равнището на подкрепа се изчислява въз основа на комбинация от капиталови разходи (КР) и ОР. Освен това схемите, които са насочени само към инсталирането на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, не са обхванати от член 28 от NZIA. По подобен начин в схемите, насочени както към закупуването, така и към инсталирането на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, разходите за инсталиране не са обхванати от член 28, което означава, че разходите за инсталиране могат да бъдат подпомагани дори ако крайният продукт няма висок принос за устойчивостта и издръжливостта.

Пример 1:

Схемите, които стимулират закупуването на слънчеви фотоволтаични (ФВ) уредби — краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по смисъла на NZIA — чрез предлагане на еднократно плащане въз основа на номиналната мощност на системата, са обхванати от член 28 от NZIA. За разлика от тях схемите, които насърчават производството на енергия от възобновяеми източници чрез механизми за пряко ценово подпомагане, са оперативна, а не инвестиционна помощ. Те не са обхванати от член 28 от NZIA.

Пример 2:

Схемите, които стимулират производството на енергия от възобновяеми източници, като например преференциални тарифи, не се определят като помощ за закупуване и следователно не попадат в обхвата на член 28 от NZIA. Това е така, защото те представляват механизми за пряко ценово подпомагане/оперативна помощ, тъй като насърчават самото производство на енергия от възобновяеми източници, а не подкрепят закупуването на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, който произвежда енергията.

Пример 3:

Схемите, които стимулират енергийното саниране и определят закупуването на термопомпи, които са краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, като един от разходните елементи, отговарящи на условията за подпомагане по схемата, са обхванати от член 28 от NZIA. Дадена схема за подпомагане на енергийното саниране може да определи няколко категории разходи, подпомагани по схемата, и понякога да предостави максимални размери на компенсацията за всеки от установените разходни елементи. Такава схема би попаднала в обхвата на член 28 от NZIA, при условие че закупуването на термопомпа (или какъвто и да е друг краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии) е една от тези категории разходи.

Въпреки че закупуването на термопомпата не е единственият акцент на енергийното саниране, когато закупуването на термопомпата е изричен елемент от схемата за саниране, това позволява да се определят специални условия за подкрепата за закупуването на термопомпата. В този случай разпоредбите на член 28 ще се прилагат за термопомпата, но не и за друго оборудване, което, въпреки че може да допринесе за подобряване на енергията на сградата, не се смята за технология за нулеви нетни емисии в контекста на NZIA.

Пример 4:

Схемите, които стимулират закупуването на превозни средства с нулеви емисии, са обхванати от член 28 от NZIA. Въпреки че превозните средства с нулеви емисии сами по себе си не са крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по смисъла на NZIA, те са оборудвани със системи за електрозадвижване за пътен транспорт, които са крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по смисъла на NZIA. Освен това системите за електрозадвижване не могат да бъдат закупени отделно от електрическо превозно средство (като самостоятелен продукт). И накрая, системата за електрозадвижване представлява голям дял от разходите за електрическо превозно средство.

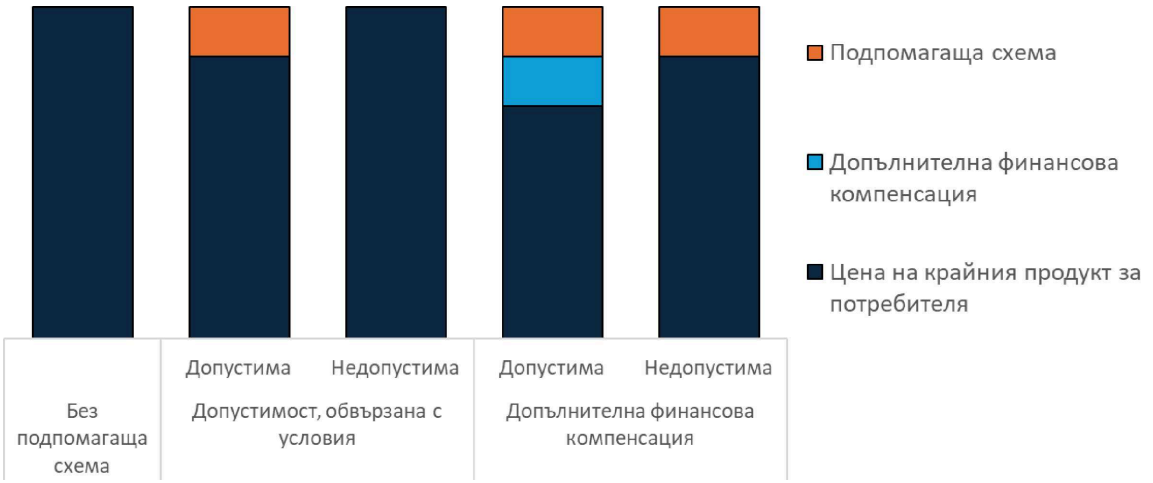
Схемите, обхванати от член 28 от NZIA, могат да приемат различни форми, включително, но не само, безвъзмездни средства, отстъпки, заеми при облекчени условия (с лихвени проценти под пазарните), данъчни стимули (като данъчни кредити, данъчни облекчения, освобождаване от данъци и ускорена амортизация) и схеми за „социален лизинг“, предназначени да улеснят достъпа до технологии за нулеви нетни емисии за домакинствата с ниски и средни доходи. Независимо от своята форма обаче всички тези схеми могат да представляват държавна помощ. Ако е така, при тях трябва да се спазват приложимите правила за държавна помощ. Схемите следва също така да са в съответствие с международните задължения на ЕС. Освен това схемите могат да прилагат намалени ставки на ДДС само в съответствие с Директивата за ДДС ([4]).

III. ДОПУСТИМОСТ НА СХЕМИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНА ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ

За да изпълнят задължението, предвидено в член 28 от NZIA, съгласно което схемите за стимулиране на закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии трябва да бъдат проектирани така, че да насърчават продукти с висок принос към устойчивостта и издръжливостта, държавите членки, регионалните или местните органи, публичноправните организации или сдруженията, създадени от един или повече такива органи или от една или повече такива публичноправни организации (наричани по-нататък „публични органи“), които разработват или актуализират дадена схема, разполагат с два варианта, които са илюстрирани на фигура 1. Публичните органи могат:

— **да обвържат допустимостта** на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по **схемата с техния принос за устойчивостта и издръжливостта**; или

— **да предоставят допълнителна пропорционална финансова компенсация** за крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта. Тази сума ще бъде отпусната в допълнение към основната финансова компенсация, предоставена по схемата, като по този начин допълнително ще се намали цената на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя ([5]).

Фигура 1: Варианти за насърчаване на закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с висок принос за устойчивостта и издръжливостта (Европейска комисия)

Забележка: „Допустима“ и „недопустима“ се отнасят до схемата за подпомагане.

A. Обвързване на допустимостта за участие в схемата с определени условия

Съгласно член 28 от NZIA публичен орган може да реши да обвърже допустимостта на схемите за крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с техния принос за устойчивостта и издръжливостта. Това означава, че крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии по схема, обхванатата от член 28 от NZIA (вж. глава II), ще бъдат допустими за подпомагане по схемата само ако докажат висок принос за устойчивостта и издръжливостта.

([4]) Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 г. относно общата система на данъка върху добавената стойност; Вж. по-специално член 98 и приложение III от Директивата.

([5]) Общата подкрепа, включително допълнителната пропорционална финансова компенсация, не трябва да надвишава максималния интензитет на помощта, разрешен съгласно правилата за държавна помощ.

Освен това в член 28, параграф 1 се посочва, че следва да се вземе предвид достъпността на схемите за гражданите, живеещи в енергийна бедност. Поради това публичните органи следва да гарантират, че условията за допустимост на техните схеми не изключват уязвимите граждани от достъп до устойчиви и издръжливи крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии.

Б. **Предоставяне на допълнителна финансова компенсация**

Публичните органи могат да изберат да предоставят допълнителна пропорционална финансова компенсация за закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта. В този случай потребителите имат право на ползите от схемата, независимо от приноса за устойчивостта и издръжливостта на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които купуват. Като част от схемата обаче бенефициерите, които купуват крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с висок принос за устойчивостта и издръжливостта, имат право на допълнителна финансова компенсация.

При вземането на решение дали да се предостави допълнителна финансова компенсация следва да се вземат предвид следните елементи:

— Тя следва да се предоставя само за тези крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които отговарят на критериите за устойчивост и издръжливост по член 28, параграф 4 от NZIA.

— Тя следва да се предоставя в допълнение към „основната“ финансова компенсация по схемата.

— Тя следва да доведе до допълнително намаляване на цената на крайните продукти за потребителите, които ги купуват.

— Тя следва да се предоставя само за крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Ако схемата обхваща по-широка гама от продукти или услуги от крайния(те) продукт(и) в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, допълнителната финансова компенсация следва да бъде строго ограничена до крайния(те) продукт(и) в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (при условие че те имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта). Например ако дадена схема стимулира енергийното саниране и изрично включва специфична категория подкрепа за закупуване на термопомпа, основните ползи от схемата са свързани с целия проект за саниране (включително термопомпа, изолация и др.), докато допълнителната финансова компенсация следва да бъде свързана с термопомпата и да се изчислява единствено въз основа на цената на термопомпата за потребителя.

— Ако проектът, за който се прилага схемата, включва няколко крайни продукта в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, следва да се предостави допълнителна финансова компенсация за всеки краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с висок принос за устойчивостта и издръжливостта.

Публичните органи разполагат с известна гъвкавост при определянето на размера на допълнителната финансова компенсация, но тя следва винаги да бъде пропорционална и да отчита енергийната бедност. Освен това в член 28, параграф 2 от NZIA в определени случаи се определят специфични горни граници за допълнителната финансова компенсация.

— Що се отнася до пропорционалността, допълнителната финансова компенсация следва винаги да бъде пропорционална на цената на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя. Това означава, че размерът на допълнителната финансова компенсация не може да бъде незначителен или прекомерен в сравнение с цената на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя. Ако сумата е твърде ниска, тя може да не осигури достатъчен стимул за насърчаване на бенефициерите да закупуват крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с висок принос за устойчивостта и издръжливостта. От друга страна, ако сумата е прекомерна, това може да доведе до свръхсубсидиране, създаващо неравнопоставени условия на конкуренция и нарушаващо функционирането на пазара.

— Що се отнася до енергийната бедност, публичните органи могат да решат да предоставят по-голяма допълнителна финансова компенсация на гражданите, живеещи в енергийна бедност, в сравнение с други потребители. Въпреки това тази по-висока компенсация следва винаги да отговаря на изискването за пропорционалност, посочено в предходната подточка.

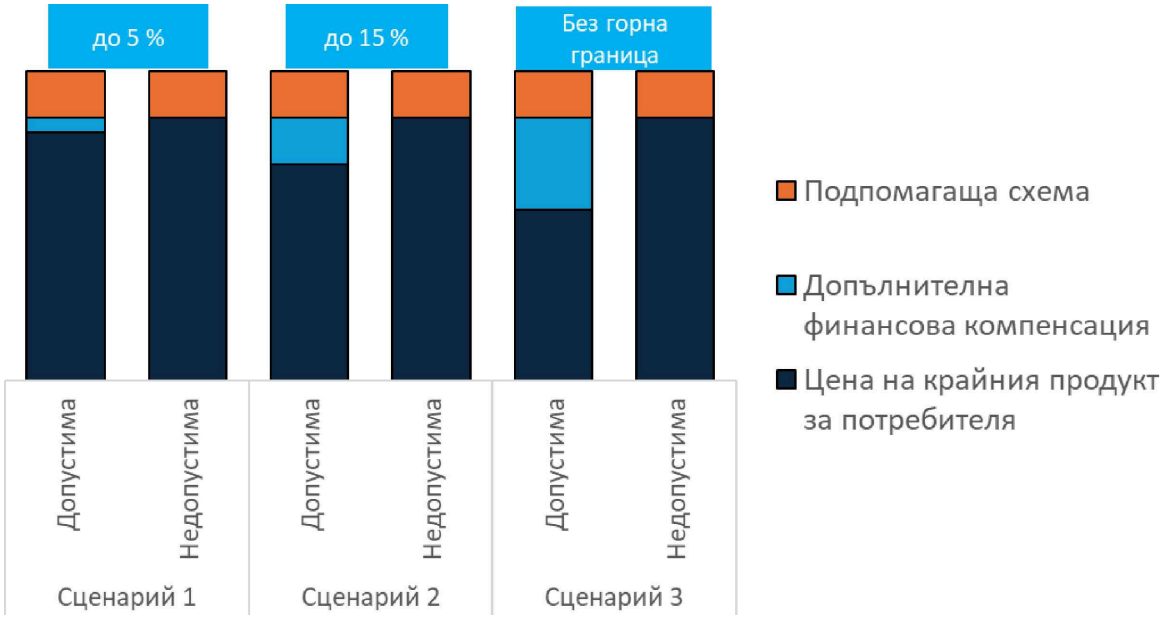
— По отношение на горните граници има три възможни сценария:

— **Сценарий 1:** Когато допълнителната финансова компенсация се предоставя въз основа на изпълнението на критерия за устойчивост и на критерия за иновации или на критерия за интеграция на енергийната система, допълнителната финансова компенсация не може да надвишава 5 % от цената на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя ([6]).

— **Сценарий 2:** Когато допълнителната финансова компенсация се предоставя въз основа на изпълнението на критерия за устойчивост и на критерия за иновации или на критерия за интеграция на енергийната система и когато такава компенсация се предоставя на граждани, живеещи в енергийна бедност, допълнителната финансова компенсация не може да надвишава 15 % от цената на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя.

— **Сценарий 3:** Когато допълнителната финансова компенсация се предоставя въз основа на изпълнението на критерия за издръжливост и на критерия за екологична устойчивост, публичните органи могат свободно да определят размера на пропорционалната допълнителна финансова компенсация.

На фигура 2 е представен преглед на отражението, което имат върху цената на крайния продукт трите варианта за предоставяне на допълнителна финансова компенсация.

Фигура 2: Сценарии за горните граници на допълнителната финансова компенсация (Европейска комисия)

Забележка: „допустим“ и „недопустим“ се отнасят до това дали крайният продукт отговаря на критериите за предоставяне на допълнителна финансова компенсация.

IV. ОЦЕНКА НА ПРИНОСА НА КРАЙНИТЕ ПРОДУКТИ В ОБЛАСТТА НА ТЕХНОЛОГИИТЕ ЗА НУЛЕВИ НЕТНИ ЕМИСИИ ЗА УСТОЙЧИВОСТТА И ИЗДРЪЖЛИВОСТТА

Както беше обсъдено в предходната глава, допустимостта на потребителите да се възползват от схеми или от допълнителна финансова компенсация зависи от закупуването на крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта. В член 28, параграф 4 от NZIA се посочва, че този принос *се основава на техния принос за устойчивостта [...], и поне едно от следните: а) екологична устойчивост ...; б) принос към иновациите ...; в) принос към интеграцията на енергийната система*. В настоящата глава се предоставят насоки за това как може да бъде оценен приносът на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към устойчивостта и издръжливостта (раздел А) и как може да бъде оценен всеки от критериите (раздел Б). В него са дадени и някои примери (раздел В).

([6]) Цената на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии за потребителя може да включва само цената на оборудването или може да включва и други разходи (напр. разходи за транспорт и инсталиране), в зависимост от обхвата на разходите, покривани от схемата.

А. **Оценяване на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии**

За да се оцени приносът на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към устойчивостта и издръжливостта, публичните органи следва да създадат система за оценяване и минимална оценка. Минималната оценка е минимумът, който се изисква, за да може крайният продукт да изпълни критериите. Тази оценка гарантира, че само крайните продукти, които имат значителен принос за издръжливостта и екологичната устойчивост, иновациите или интеграцията на енергийната система, са допустими по схеми или отговарят на условията за допълнителна финансова компенсация.

1. Системи за оценяване

Що се отнася до системата за оценяване, публичните органи запазват гъвкавост при определянето на начина, по който се оценяват крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии.

Една от възможностите е да се използва система с успешно или неуспешно преминаване. Когато използват тази система, публичните органи следва да определят минимална оценка за всеки оценен критерий, а потребителите следва да отговарят на условията за участие в схемата или за допълнителна финансова компенсация само ако крайният закупен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии получи минималната оценка за всеки от оценените критерии.

Например, ако публичен орган реши да предостави допълнителна финансова компенсация на фотоволтаичните уредби въз основа на критериите за издръжливост и екологична устойчивост, той ще трябва да определи как да оцени тези критерии (вж. раздел Б) и каква да е минималната оценка за всеки от тези критерии. Право на допълнителна компенсация ще имат само купувачите на фотоволтаични системи, които са получили минимална оценка по критерия за издръжливост и по критерия за екологична устойчивост.

Тази двоична система е лесна за прилагане и разбиране. Въпреки че може да не отразява нюансите в различните равнища на принос към издръжливостта, екологичната устойчивост, иновациите или интеграцията на енергийната система, определянето на отделна минимална оценка за всеки критерий дава възможност на публичните органи да вземат предвид спецификите на всеки критерий, когато ги оценяват. Освен това с нея се гарантира, че се постига висок принос за устойчивостта и издръжливостта, както се изисква в член 28, параграф 1, и се избягва възможността отличните показатели по един от критериите да позволят на продуктите да допринасят слабо за други критерии. Освен това определянето на отделна минимална оценка за всеки критерий допринася процесът на оценяване да стане ясен и прозрачен, както се изисква в член 28, параграф 3 от NZIA. Поради това публичните органи се насърчават да използват системата за оценяване с успешно или неуспешно преминаване.

Въпреки това биха могли да се използват и други системи за оценяване. Например да се вземе предвид степента, в която крайните продукти отговарят на оценените критерии.

Във всеки случай, както е обяснено допълнително в раздел V.A от настоящия документ с насоки, системите за оценяване и минималните оценки следва да бъдат установени по ясен, прозрачен и обективен начин, като се създаде ясна рамка, позволяваща на заинтересованите страни да разбират и изпълняват изискванията на схемата.

2. Няколко технологии за нулеви нетни емисии, обхванати от една схема

В някои случаи схема, обхваната от член 28 от NZIA, може да стимулира едновременното закупуване на няколко крайни продукта в областта на технологиите за нулеви нетни емисии. Например дадена схема би могла да подкрепи енергийно саниране, включващо инсталирането на слънчева фотоволтаична уредба с акумулаторни батерии и термопомпа. В такива случаи приносът към издръжливостта и устойчивостта следва да се оценява отделно за всеки краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, обхванат от схемата, а допустимостта за схемата или допълнителната финансова компенсация ще се предоставя само за крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които отговарят на критериите и са получили минималната оценка.

Б. **Оценка на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии съгласно четирите критерия**

Съгласно член 28, параграф 4 от NZIA приносът на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към устойчивостта и издръжливостта следва да се оценява въз основа на приноса на продукта към издръжливостта (задължителен критерий) и поне един от следните критерии: екологична устойчивост, иновации и интеграция на енергийната система. Това обаче не възпрепятства публичните органи да използват допълнителни неценови критерии като условие за допустимост по схемите или за предоставяне на допълнителна финансова компенсация в съответствие с правилата за държавна помощ.

Настоящият раздел предоставя подробни насоки за оценката на всеки от четирите критерия: издръжливост (задължителен критерий), екологична устойчивост, иновации и интеграция на енергийната система. За да се гарантира, че процесът на оценяване продължава да бъде подходящ и ефективен с оглед на променящите се технологични иновации и промени в политиката, публичните органи се насърчават редовно да го преразглеждат и актуализират, като разглеждат например кои екологични характеристики на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии искат да оценят или кои характеристики следва да се считат за иновативни.

1. Критерий за издръжливост

В съответствие с член 28, параграф 4 от NZIA при оценката на приноса към издръжливостта се взема предвид *делът на технологията за нулеви нетни емисии или нейните основни специфични компоненти, които са с произход от трета държава и които представляват повече от 50 % от доставките на тази конкретна технология за нулеви нетни емисии в рамките на Съюза.*

Комисията ще публикува ежегодно специално съобщение, в което се предоставя актуализирана информация за дяловете на доставките в Съюза с произход от различни трети държави (т.е. извън ЕС) за последната година, за която има налични данни ([7]). Данните за дяловете на доставките в Съюза за краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или за основен специфичен компонент, предоставени в това съобщение, следва да служат като единствена отправна точка за оценката на приноса към издръжливостта съгласно член 28 от NZIA.

За даден краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии приносът към издръжливостта следва да се оценява, както следва:

— Ако последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза **не предоставя дялове на доставките в Съюза** за крайния продукт или някой от неговите основни специфични компоненти, приносът към издръжливостта не може да бъде оценен. Поради това критерият за издръжливост следва да се счита за изпълнен, а оценката на крайния продукт следва да се съсредоточи върху другите критерии (екологична устойчивост, иновации и/или интеграция на енергийната система).

— Ако в последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза **нито една трета държава не осъществява повече от 50 % от доставките** на крайния продукт или на който и да е от неговите основни специфични компоненти в рамките на ЕС, тогава критерият за издръжливост следва да се счита за изпълнен и оценката на крайния продукт следва да се съсредоточи върху другите критерии (екологична устойчивост, иновации и/или интеграция на енергийната система).

— Ако в последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза **дадена трета държава осъществява повече от 50 % от доставките на краен продукт** в рамките на ЕС, тогава оценката, присъдена на крайния продукт за неговия принос към издръжливостта, следва да отразява дела на основните специфични компоненти с произход от въпросната трета държава. Това може да се направи по няколко начина.

Подход А (основан на неценови критерии в търговете). Една от възможностите е да се отразят изискванията за основните специфични компоненти, определени в член 7, параграф 1, буква а)—е) от Регламента за изпълнение на NZIA, в който се определят критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници ([8]). Този подход е особено подходящ за системи за оценяване с успешно или неуспешно преминаване. Например в Съобщението от 2025 г. относно дяловете на доставките в Съюза се посочва, че 79 % от доставките на слънчеви фотоволтаични уредби в Съюза зависят от една-единствена трета държава. Поради това прилагането на подхода, очертан в Регламента за изпълнение за търговете, ще означава, че дадена слънчева фотоволтаична уредба ще получи минимална оценка по критерия за издръжливост съгласно член 28 от NZIA само ако фотоволтаичната уредба не е сглобена в тази трета държава и поне четири от използваните основни специфични компоненти, включително задължително фотоволтаичната клетка, фотоволтаичния модул и фотоволтаичния инвертор, не са с произход от тази трета държава.

([7]) Съобщението от 2025 г. може да бъде намерено на следния адрес: EUR-Lex — 52025XC03236 — EN — EUR-Lex.

([8]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1176 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници, ОВ L, 2025/1176, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1176/oj.

Подход Б (основан на изчисление). Друга възможност е да се изчисли издръжливостта, както е обяснено в подточката по-долу.

— Ако в последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза нито една трета държава не осъществява повече от 50 % от доставките на който и да е краен продукт, но **дадена трета държава осъществява повече от 50 % от доставките на който и да е от неговите основни специфични компоненти** в рамките на ЕС, тогава оценката, присъдена на крайния продукт за неговия принос към издръжливостта, следва да отразява дела на основните специфични компоненти с произход от въпросната трета държава. Например приносът за издръжливостта може да се изчисли, както следва:

$$\textit{Принос към издръжливостта} = 1 - \frac{N_{\textit{3 – та държава, осн. спец. компоненти}}}{N_{\textit{завис., осн. спец. компоненти}}}$$

Където за даден краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии:

$N_{\textit{3-та държава, осн. спец. компоненти}}$	е действителният брой на основните специфични компоненти, включени в крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, който се обмисля да бъде включен в схемата и който е с произход от третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза, съгласно последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза; и
$N_{\textit{завис., осн. спец. компоненти}}$	е броят на основните специфични компоненти, включени в крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, за който трета държава осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на ЕС, съгласно последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза.

Пример за начина, по който се изчислява приносът към издръжливостта

За илюстриране на практическото прилагане на приноса към издръжливостта, разгледайте следните три примера за слънчеви топлинни уредби, които се разглеждат в рамките на дадена схема. За целите на този пример ще приемем, че и трите слънчеви топлинни уредби (т.е. крайният продукт) са с произход от трета държава, която осъществява по-малко от 50 % от доставките на слънчеви топлинни уредби в рамките на ЕС, съгласно последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза. Приемаме също така, че слънчевите топлинни уредби съдържат три основни специфични компонента (слънчев топлинен колектор, слънчев топлинен поглъщател и слънцезащитно стъкло) ([9]) и имат характеристиките, посочени в таблица 1:

Таблица 1

Пример за слънчеви топлинни уредби с хипотетични характеристики

Фотоволтаична уредба	Характеристики
Слънчева топлинна уредба А	Както слънчевите топлинни колектори, така и слънчевите топлинни поглъщатели са с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на тези компоненти в рамките на Съюза.
Слънчева топлинна уредба Б	Само слънцезащитното стъкло е с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на слънчеви топлинни поглъщатели в рамките на Съюза.
Слънчева топлинна уредба В	Нито един от основните специфични компоненти не е с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на тези компоненти в рамките на Съюза.

([9]) Съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията технологиите за слънчева топлинна енергия могат да включват четири основни специфични компонента — слънчеви топлинни колектори, слънчеви топлинни поглъщатели, слънцезащитно стъкло и следящи устройства за слънчеви топлинни панели. Не всички основни специфични компоненти обаче се използват във всеки краен продукт. В примера се приема, че не се използват следящи устройства за топлинни панели, поради което знаменателят на уравнението в таблица 3 е 3, а не 4.

Ако се приеме, че според последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза има три основни специфични компонента, за които трета държава осъществява повече от 50 % от доставките — а именно слънчеви топлинни колектори, слънчеви топлинни поглъщатели и слънцезащитно стъкло — приносът към издръжливостта може да се изчисли, както е показано в таблица 2:

Таблица 2

Пример за начина, по който се изчислява приносът към издръжливостта за три хипотетични слънчеви топлинни уредби

	Слънчева топлинна уредба А	Слънчева топлинна уредба Б	Слънчева топлинна уредба В
Изчисляване на приноса към издръжливостта	$1 - \frac{2}{3} = 33\%$	$1 - \frac{1}{3} = 67\%$	$1 - \frac{0}{3} = 100\%$

— За слънчева топлинна уредба А два основни специфични компонента (т.е. слънчевите топлинни колектори и слънчевите топлинни поглъщатели) са с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на тези компоненти в рамките на Съюза. Третият основен специфичен компонент (т.е. слънцезащитното стъкло) е с произход от трета държава, която не осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза (друга трета държава обаче, която не е държавата на произход на слънцезащитното стъкло, осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза). Следователно приносът за издръжливостта е 33 %.

— За слънчева топлинна уредба Б един от основните специфични компоненти е с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза. Другите два компонента са с произход от трета държава, различна от тази, която осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза. Следователно приносът за издръжливостта е 67 %.

— За слънчева топлинна уредба В нито един от основните специфични компоненти не е с произход от трета държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза. Следователно приносът за издръжливостта е 100 %.

Определяне и доказване на произхода на технологиите за нулеви нетни емисии

В член 28, параграф 4, последна алинея от NZIA се предвижда, че: *За целите на приноса за издръжливостта [...], държавата на произход се определя в съответствие с Регламент (ЕС) № 952/2013*. С посочения регламент се установяват правилата и процедурите за митническите операции в рамките на ЕС, което включва понятието „правила за произход“ за определяне на мястото на произход на даден продукт. Непреференциалните правила за произход са посочени в „Таблица с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН)“ на Европейската комисия ([10]). В приложение I са показани позициите по ХС, свързани с технологиите за нулеви нетни емисии, които са от най-голямо значение за член 28 от NZIA. Тези позиции могат да бъдат съпоставени с таблицата на Европейската комисия, за да се определят приложимите непреференциални правила за произход съгласно митническите кодекси на Съюза.

Икономическите оператори, включително производителите и продавачите, следва да представят митнически декларации като основна документация за доказване на съответствието с критерия за издръжливост. По отношение на непреференциалния произход се прилага принципът на свободно доказване, което означава, че за доказване на мястото на производство или сглобяване на продукта, както е декларирано в митническите декларации, могат да се използват широк набор от документи и надеждни доказателства. Тези документи могат да включват фактури, идентификационни номера на продукти, серийни номера или кодове, табелки с наименованието, сертификати за произход, коносаменти и други транспортни документи, описи на материалите, декларации на доставчици, известия за доставка, договори с доставчици, сертификати за фабрична инспекция или системи за управление на производството.

([10]) Европейска комисия, Таблица с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Въпреки че може да се наложи приносът за издръжливостта да бъде проверен за всеки основен специфичен компонент на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии (в различните нива на неговата верига за създаване на стойност), митническите декларации предоставят информация само за произхода на основните специфични компоненти, внасяни в ЕС, а не за други основни специфични компоненти, например тези на следващо ниво от веригата за създаване на стойност, или тези, произведени в ЕС. Поради тази причина — и подобно на изискването в член 16, параграф 5 от Регламента за изпълнение на NZIA за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете — митническата документация следва да се предоставя, когато е налична, и може да бъде допълнена от други съответни документи, доказващи произхода или мястото на сглобяване на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и основните специфични компоненти в съответствие с техните непреференциални правила за произход. Например в случай на фотоволтаичен модул митническата декларация предоставя информация само за произхода на самия фотоволтаичен модул. За да се определи произходът на изграждащите го основни специфични компоненти (т.е. слънцезащитно стъкло, фотоволтаични елементи, фотоволтаични пластини, слитъци от силиций с чистота за фотоволтаични приложения и поликристален силиций с чистота за фотоволтаични приложения), са необходими други документи измежду изброените по-горе.

Ако даден оферент не представи съответен документ, доказващ произхода или мястото на сглобяване на крайния продукт или основния специфичен компонент, държавите членки следва автоматично да считат, че тези крайни продукти или основни специфични компоненти са с произход от държава, от която ЕС е силно зависим, или са сглобени в такава държава.

2. Критерий за екологична устойчивост

Съгласно член 28, параграф 4, буква а) от NZIA крайният продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии отговаря на критерия за екологична устойчивост, когато надхвърля минималните изисквания на приложимото право.

За да се оцени екологичната устойчивост на крайния продукт, е препоръчително да се използват съществуващите методики, когато това е възможно. С използването на установените подходи се избягва необходимостта от нови изпитвания и допълнителна документация, които могат да отнемат време и да изискват много ресурси, за да бъдат представени на публичните органи. Този прагматичен подход дава възможност на потенциалните бенефициери да кандидатстват за схеми, без да се сблъскват с ненужни тежести, които в противен случай биха ги обезкуражили да кандидатстват.

В приложение II е представен неизчерпателен списък на съществуващите изисквания за екологична устойчивост в правото на ЕС, които могат да се използват за оценка на критерия за екологична устойчивост съгласно член 28 от NZIA. Публичните органи могат да решат да оценят едно или повече от тези изисквания. Крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с характеристики на екологична устойчивост, които надхвърлят тези минимални изисквания, следва да се считат за отговарящи на изискването за екологична устойчивост съгласно член 28 от NZIA. На практика това означава, че публичните органи могат да присъждат минимална или по-висока оценка на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии с характеристики за екологична устойчивост, които са значително по-добри от предвидените съгласно съществуващите минимални изисквания. Така че за всяка характеристика за екологична устойчивост, която публичен орган иска да оцени, той следва да определи праг, който показва какво е „значително по-добро“ от съществуващите минимални изисквания.

Списъкът на съществуващите изисквания за екологична устойчивост, предвиден в приложение II, не е изчерпателен, което означава, че публичните органи могат да изберат да оценят и други характеристики въз основа на други минимални изисквания за екологична устойчивост в съществуващото национално право и право на ЕС. При липсата на съответни минимални изисквания на ЕС за екологична устойчивост публичните органи могат да използват национални минимални изисквания за екологична устойчивост. При липсата на каквито и да било подходящи изисквания публичните органи се насърчават да определят изисквания за прилагането на критерия за екологична устойчивост въз основа на съществуващите методики, като например рамката за енергийно етикетиране, определена в Регламент (ЕС) 2017/1369 ([11]), или европейските стандарти. Това ще доведе до максимална хармонизация между държавите членки.

3. Критерий за иновации

Съгласно член 28, параграф 4, буква б) от NZIA краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, който допринася за иновациите, е продукт, който *предоставя изцяло нови решения или подобрява сравнили най-съвременни решения*. Прилагането на този критерий за иновации от публичните органи има за цел да стимулира иновативните крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които подобряват стандартите за ефективност или въвеждат новаторски концепции, като по този начин осигуряват допълнителни екологични, икономически и/или социални ползи.

([11]) Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС, ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 1—23.

Прилагането на критерия за иновации следва да въведе изискване крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии да демонстрират значителна степен на новост или да подобряват значително ефективността на технологията в сравнение с най-съвременните постижения в областта. И в двата случая крайният продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да покаже равнище на подобрение в ключовите показатели за ефективност, което надхвърля най-съвременните технологии и решения, които вече са налични на пазара. Това може да включва напредък по отношение на материалите, дизайна, ефективността или функционалните възможности, които водят до подобрени показатели или намалено въздействие на технологията върху околната среда. В приложение III е представен неизчерпателен списък на иновативните характеристики, които към момента на приемане на настоящите насоки публичните органи биха могли да сметнат за достатъчни за изпълнение на критерия за иновации.

Освен това публичните органи биха могли също така да определят изисквания, свързани със зрелостта на технологията за нулеви нетни емисии, и да изискват от производителя на технологията да разпространява знания за иновацията или да предлага лицензи за резултати от научни изследвания и проекти за развойна дейност, които са защитени с права върху интелектуална собственост, на пазарна цена и на неизключителна и недискриминационна основа за използване от заинтересованите страни в ЕИП. Това е от особено значение за схеми, които са насочени единствено към насърчаване на иновациите — за разлика от схеми, при които иновациите не са основният двигател за подпомагане, а са част от по-широката цел на схемата.

За да се оцени приносът към иновациите на даден краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, на публичните органи следва да се предостави документация, обосноваваща твърденията за иновации. Това може да включва патентна документация или документация за интелектуална собственост, доклади за научноизследователска и развойна дейност, технически спецификации на продукта и резултати от изпитвания на експлоатационните показатели за валидиране на ефективността на технологията.

Степента на зрялост на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии следва да се оценява, когато е целесъобразно, чрез надеждни и установени методи, като например позоваване на равнището на технологична готовност.

4. Критерий за интеграция на енергийната система

Съгласно член 3, параграф 30 от NZIA „интеграция на енергийната система“ означава *решения за планиране и функциониране на енергийната система като цяло, в множество енергоносители, инфраструктури и сектори на потребление, чрез създаване на по-здрави връзки между тях с цел предоставяне на гъвкави, надеждни и ресурсно ефективни енергийни услуги без употребата на изкопаеми горива, при възможно най-ниски разходи за обществото, икономиката и околната среда*.

Поради това при оценката на приноса на крайния продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към интеграцията на енергийната система следва да се вземат предвид аспектите, свързани с планирането и експлоатацията на енергийната система, наред с характеристиките, които подобряват оперативната съвместимост, времевата гъвкавост, услугите на мрежата или възможностите за акумулиране на енергия.

Тъй като крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, закупени съгласно член 28 от NZIA, се използват от домакинства, дружества или потребители, специфичната за проекта информация, като например местоположение или връзки между енергоносителите, може да не е известна на мястото на продажба. Поради това оценката следва да се съсредоточи върху критериите, свързани с продукта.

Например въздействието на даден продукт върху планирането и експлоатацията на електроенергийната мрежа може да бъде оценено чрез показатели, с които се измерват функционалните възможности за реакция на потреблението, като например времето за реагиране на променливите енергийни потребности, възможностите за ограничаване на върховото потребление и интегрираните системи за енергийно управление, които повишават цялостната ефективност на енергийната система. Освен това следва да се оцени оперативната съвместимост с други технологии и устройства, включително способността за лесно свързване с различни енергоносители, за да се определи потенциалът за интегриране на продукта. Времевата гъвкавост и възможностите за акумулиране на енергия могат да бъдат оценени чрез проучване на способността на продукта да регулира изходната мощност в съответствие с циклите на потребление и да реагира на сигнали от мрежата в реално време. Освен ако не е обосновано друго, тази оценка следва да включва всички технологии, които са в състояние да отговорят на установените нужди на енергийната система.

В приложение IV е представен неизчерпателен списък на характеристиките на продуктите, които публичните органи биха могли да сметнат за достатъчни за изпълнение на критерия за интеграция на енергийната система.

За да се **оцени приносът към интеграция на енергийната система** на даден краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, на публичните органи следва да се предостави документация, обосноваваща твърдението за интеграция на енергийната система. Тя може да включва технически спецификации, които очертават характеристиките на продукта, включително спецификации, свързани с реакция на потреблението и ограничаване на върховото потребление, оперативната съвместимост и капацитета за акумулиране на енергия. Независими лабораторни изпитвания или симулации биха могли да проверят функционалните възможности и количествените показатели за ефективността на продукта.

В. **Нагледни примери за оценка на приноса за устойчивостта и издръжливостта**

1. Пример за слънчеви фотоволтаични уредби

В този пример разглеждаме схема за стимулиране на закупуването на слънчеви фотоволтаични уредби. Публичният орган, отговарящ за схемата, е решил да обвърже допустимостта до схемата с големия принос на фотоволтаичните уредби към устойчивостта и издръжливостта и да измери този принос чрез оценка на критерия за издръжливост, критерия за иновации и критерия за интеграция на енергийната система. Публичният орган решава да използва система за оценяване с успешно или неуспешно преминаване. Той също определя метода за оценка, посочен по-долу:

— Издръжливостта на фотоволтаичните уредби се оценява съгласно подход А, посочен в раздел IV.Б.1 (въз основа на неценови критерии в търговете). В Съобщението от 2025 г. относно дяловете на доставките в Съюза се установява висока зависимост от една-единствена трета държава за слънчевите фотоволтаични уредби (т.е. крайния продукт), както и за няколко от основните му специфични компоненти (фотоволтаични модули, фотоволтаични елементи, инвертори за фотоволтаични уредби и фотоволтаични пластини). Следователно слънчевите фотоволтаични уредби ще получат минимална положителна оценка само ако са изпълнени следните условия:

  — Крайният продукт не е сглобен в третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в ЕС;

  — Инверторът за фотоволтаичната уредба не е с произход от тази трета държава;

  — Фотоволтаичните елементи или еквивалентни на тях не са с произход от тази трета държава;

  — Фотоволтаичните модули не са сглобени в тази трета държава; и

  — Поне един друг използван основен специфичен компонент не е с произход от тази трета държава.

— Иновациите в областта на слънчевите фотоволтаични уредби се оценяват в съответствие с приложение III към настоящия документ. Слънчевите фотоволтаични уредби ще получат минималната оценка само ако имат поне една от иновативните характеристики, изброени в таблица 11.

— Интеграцията в енергийната система на слънчевите фотоволтаични уредби се оценява в съответствие с приложение IV към настоящия документ. Слънчевите фотоволтаични уредби ще получат минималната оценка само ако имат поне една от характеристиките за интегриране на енергийната система, изброени в таблица 12.

Нека разгледаме три слънчеви фотоволтаични уредби, чиито характеристики са описани в таблица 3:

Таблица 3

Списък на фотоволтаичните уредби с хипотетични характеристики

Фотоволтаична уредба А	— Фотоволтаичната уредба не е сглобена в третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в ЕС; Инверторът на фотоволтаичната уредба и фотоволтаичният елемент не са с произход от тази трета държава. Други използвани компоненти са с произход от тази трета държава. — Фотоволтаичната уредба е комбинирана със силова електроника, позволяваща двупосочно подаване на електроенергия.
Фотоволтаична уредба Б	— Фотоволтаичната уредба е сглобена в третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в ЕС; инверторите на фотоволтаичната уредба, фотоволтаичните елементи и слънцезащитното стъкло не са с произход от тази трета държава; фотоволтаичният модул не е сглобен в тази трета държава. — Фотоволтаичната уредба е оборудвана с интелигентен инвертор, който комуникира с мрежата.
Фотоволтаична уредба В	— Фотоволтаичната уредба не е сглобена в третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките в ЕС; инверторите на фотоволтаичната уредба, фотоволтаичните елементи и слънцезащитното стъкло не са с произход от тази трета държава; фотоволтаичният модул не е сглобен в тази трета държава. — Инверторът на фотоволтаичната уредба има подобрени функции за оптимизиране на работата на фотоволтаичната уредба. — Фотоволтаичната уредба е комбинирана със силова електроника, позволяваща двупосочно подаване на електроенергия.

В таблица 4 е показано как се оценява допустимостта на тези три слънчеви фотоволтаични уредби до схемата.

Таблица 4

Оценка на допустимостта на слънчеви фотоволтаични уредби до схема

	Фотоволтаична уредба А	**Фотоволтаична уредба Б**	**Фотоволтаична уредба В**
Издръжливост	Неуспешно преминаване	Неуспешно преминаване	Успешно преминаване
Иновации	Неуспешно преминаване	Неуспешно преминаване	Успешно преминаване
Интеграция на енергийната система	Успешно преминаване	Успешно преминаване	Успешно преминаване
Допустимост за участие в схемата	**Недопустима**	**Недопустима**	**Допустима**

2. Пример за термопомпи

В този пример разглеждаме схема за стимулиране на закупуването на термопомпи. Публичният орган, отговарящ за схемата, е решил да предостави допълнителна финансова компенсация за закупуването на термопомпи, които имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта. Този принос се измерва чрез оценяване на критерия за издръжливост и на критерия за екологична устойчивост. Публичният орган решава да използва система за оценяване „успешно или неуспешно преминаване“ и определя следния метод за оценяване и успешно преминаване:

— Издръжливостта на термопомпите се оценява в съответствие с метода на изчисление, представен в раздел Б.1 от настоящия документ. Тъй като в Съобщението от 2025 г. относно дяловете на доставките в Съюза не се посочва висока степен на зависимост нито за термопомпите, нито за техните основни специфични компоненти, всички термопомпи получават минималната оценка по критерия за издръжливост.

— Екологичната устойчивост на термопомпите се оценява въз основа на тяхната енергийна ефективност в съответствие с Регламента за енергийното етикетиране ([12]). В член 7, параграф 2 от посочения регламент се предвижда, че *когато държавите членки предоставят стимули за продукт, посочен в делегиран акт, тези стимули са насочени към двата най-високи класа на енергийна ефективност, в които попадат най-значителен брой продукти, или към по-високи класове съгласно предвиденото в делегирания акт*. Ако приемем, че двата най-високи класа на енергийна ефективност за термопомпи, в които има значителен брой продукти, са A++ и A+++, минималната оценка е A++.

Нека разгледаме три термопомпи, чиито характеристики са описани в таблица 5:

Таблица 5

Списък на термопомпи с хипотетични характеристики

Термопомпа А	— Производителят доказва, че термопомпата е от клас А.
Термопомпа Б	— Производителят доказва, че термопомпата е от клас A++.
Термопомпа В	— Производителят доказва, че термопомпата е от клас A+++.

([12]) Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС.

В таблица 6 е показано как се оценява допустимостта на тези три термопомпи за допълнителна финансова компенсация.

Таблица 6

Пример за оценка на допустимостта за допълнителна финансова компенсация за термопомпи

	Система А	**Система Б**	**Система В**
Критерий за издръжливост	Няма зависимости → **Успешно преминаване**	Няма зависимости → **Успешно преминаване**	Няма зависимости → **Успешно преминаване**
Критерий за екологична устойчивост	A < A++ → **Неуспешно преминаване**	A++ = A++ → **Успешно преминаване**	A+++ > A++ → **Успешно преминаване**
Допустимост за получаване на допълнителна финансова компенсация	**Недопустима**	**Допустима**	**Допустима**

3. Пример за системи за електрозадвижване за пътен транспорт

В третия пример разглеждаме схема за стимулиране на закупуването на системи за електрозадвижване за пътен транспорт. Публичният орган, отговарящ за схемата, е решил да предостави допълнителна финансова компенсация за закупуването на системи за електрозадвижване, които имат висок принос за устойчивостта и издръжливостта. Този принос се измерва чрез оценяване на критерия за издръжливост и на критерия за екологична устойчивост. Публичният орган решава да използва система за оценяване „успешно или неуспешно преминаване“ и определя метода за оценяване и успешно преминаване, посочени по-долу:

— Издръжливостта на системите за електрозадвижване се оценява съгласно подхода, основан на изчисление, посочен в раздел Б.1 от настоящия документ. За този пример приемаме, че според последната версия на Съобщението относно дяловете на доставките в Съюза една-единствена трета държава осъществява повече от 50 % от доставките в рамките на ЕС на системи за електрозадвижване и четири от неговите основни специфични компоненти. Успешното преминаване е определено за 30 %.

— Екологичната устойчивост на системите за електрозадвижване се оценява въз основа на наличието на опасни вещества в батерийния блок. Публичният орган решава, че системите за електрозадвижване получават оценка за успешно преминаване, ако процентният дял на живака е поне 30 % по-нисък от максимално допустимия съгласно Регламента относно батериите, т.е. максимум 0,00035 %.

Нека разгледаме три системи за електрозадвижване за пътен транспорт, чиито характеристики са описани в таблица 7:

Таблица 7

Списък на системи за електрозадвижване за пътен транспорт с хипотетични характеристики

Система А	— Системата за електрозадвижване, както и три от нейните основни специфични компоненти, са с произход от третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на системи за електрозадвижване в рамките на ЕС. — Производителят доказва, че батерийният блок за транспорта съдържа 0,001 % живак.
Система Б	— Системата за електрозадвижване е с произход от ЕС, но един от основните специфични компоненти е с произход от третата държава, която осъществява повече от 50 % от доставките на този компонент в рамките на ЕС. — Производителят доказва, че батерийният блок за транспорта съдържа 0,00025 % живак.
Система В	— Системата за електрозадвижване и всички нейни основни специфични компоненти са с произход от ЕС. — Производителят доказва, че батерийният блок за транспорта съдържа 0,0005 % живак.

В таблица 8 е показано как се оценява допустимостта на тези три системи за електрозадвижване за допълнителна финансова компенсация:

Таблица 8

Пример за оценка на допустимостта за допълнителна финансова компенсация за системи за електрозадвижване за пътен транспорт

	Система А	**Система Б**	**Система В**
Критерий за издръжливост	$1 - \frac{3}{4} = 25\% < 30\%$ **→ Неуспешно преминаване**	$1 - \frac{1}{4} = 75\% > 30\%$ **→ Успешно преминаване**	$1 - \frac{0}{4} = 100\% > 30\%$ **→ Успешно преминаване**
Критерий за екологична устойчивост	0,001 % > 0,00035 % **→ Неуспешно преминаване**	0,00025 % < 0,00035 % **→ Успешно преминаване**	0,0005 % > 0,00035 % **→ Неуспешно преминаване**
Допустимост за получаване на допълнителна финансова компенсация	**Недопустима**	**Допустима**	**Недопустима**

V. ПРОЗРАЧНОСТ, НЕДИСКРИМИНАЦИЯ И ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ

В член 28, параграфи 3 и 5 от NZIA се определят изисквания по отношение на прозрачността, недискриминацията и достъпа до информация. В настоящата глава се предоставят насоки за тяхното прилагане.

Освен това публичните органи се насърчават да се консултират със заинтересованите страни и да гарантират добра комуникация с тях при прилагането на член 28 от NZIA. Например за да съобщят кои схеми планират да създадат и/или актуализират, как ще изчисляват приноса към издръжливостта, кои характеристики за екологична устойчивост, иновации или интеграция на енергийната система ще оценяват и какви системи за оценяване и минимална оценка смятат да определят. Това ще спомогне за повишаване на правната сигурност и максимално увеличаване на потенциала на разпоредбите на член 28 от NZIA за повишаване на устойчивостта и издръжливостта на европейските технологии за нулеви нетни емисии.

A. Открит, недискриминационен и прозрачен процес

В съответствие с член 28, параграф 3 от NZIA публичните органи *оценяват приноса към издръжливостта и устойчивостта на наличните крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии на пазара въз основа на открит, недискриминационен и прозрачен процес*. За тази оценка се прилагат следните насоки:

Откритост

Съгласно член 28, параграф 3 от NZIA *всеки краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии има право да кандидатства за присъединяване към схемата по всяко време*. Производителите на технологии за нулеви нетни емисии или потребителите, които ги закупуват, следва да могат по всяко време да се свържат с публичните органи, отговарящи за схемите, за да представят доказателства, че крайният продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии отговаря на изискванията на схемата, и следва да предоставя достъп до ползите от схемата.

Недискриминация

Публичните органи следва да разработват и прилагат схеми съгласно член 28 от NZIA, като използват прозрачни и обективни критерии и методики. Схемите не следва да се разработват или прилагат по такъв начин, че да облагодетелстват само конкретни дружества, по-специално национални дружества. Всички крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които кандидатстват за присъединяване към схемата, следва да получават еднакво третиране и да бъдат оценявани по един и същ начин, освен ако не е обективно обосновано различно третиране.

Прозрачност

Публичните органи, отговарящи за дадена схема, следва да публикуват критериите и процедурите за оценка при стартирането на схемата. Информацията следва да съдържа следните елементи:

— Кои критерии ще бъдат взети предвид (т.е. издръжливост, екологична устойчивост, иновации или интеграция на енергийната система);

— Кои характеристики на крайния продукт ще се използват за оценка на всеки от критериите (напр. енергийната ефективност може да се използва за оценка на критерия за екологична устойчивост);

— Коя система за оценяване ще се използва (успешно/неуспешно преминаване или степенувана скала);

— Каква минимална оценка ще бъде използвана.

Б. **Наличие на информация**

В член 28, параграф 5 от NZIA се посочва, че публичните органи *публикуват само на един уебсайт със свободен достъп цялата информация, свързана със схемите [...], за всеки съответен краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии*. Уебсайтът следва да гарантира прозрачност и предвидимост, като предоставя изчерпателна информация за схемите както за икономическите оператори, така и за потребителите.

— За икономическите оператори тя следва да включва описание на схемата, критериите за допустимост и процедурата за оценка (както е посочено в раздел V.A от настоящия документ), както и информация как да представят доказателства, че техният краен продукт отговаря на изискванията по схемата, и следва да дава право на купувачите да се ползват от допустимост по схемата или от допълнителна финансова компенсация. , . Той би могъл също така да включва информация, която да ги насочва как да докажат, че техните продукти отговарят на изискванията.

— За потребителите уебсайтът следва да включва описание на схемата, както и актуализиран списък на всички крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които им предоставят право на участие в схемата или на допълнителна финансова компенсация. Това ще гарантира правна сигурност и лесно използване за потребителите. Той следва също така да позволява на потребителите сами да представят доказателства, в случай че крайният продукт, който възнамеряват да закупят, (все още) не е включен в списъка, и да предоставя информация как да го направят.

Уебсайтът следва да бъде свободно достъпен и да предоставя информация за контакт за по-нататъшна подкрепа както на икономическите оператори, така и на потребителите.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ПОЗИЦИИ ПО ХС ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРАВИЛАТА ЗА ПРОИЗХОД ЗА ТЕХНОЛОГИИ ЗА НУЛЕВИ НЕТНИ ЕМИСИИ, КОИТО СА ОТ ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЧЛЕН 28 ОТ NZIA

В таблица 9 е представен цялостен преглед на позициите по ХС, свързани с технологиите за нулеви нетни емисии, които са от най-голямо значение за член 28 от NZIA, в който, след като бъде направени препратки към „Таблицата с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН)“ на Европейската комисия, ще бъдат посочени непреференциалните правила за произход, приложими за такива технологии за нулеви нетни емисии ([1]). Тази информация служи като ключова отправна точка за заинтересованите страни, които се стремят да разберат как да определят произхода на тези технологии в рамките на ЕС.

Таблица 9

Позиции по ХС, свързани с крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и основни специфични компоненти, които са от значение за член 28 от NZIA

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти	Позиция по ХС
Слънчеви фотоволтаични уредби	Поликристален силиций с чистота за фотоволтаични приложения	2804
	Слитъци от силиций с чистота за фотоволтаични приложения или еквивалентни на тях	2804
	Фотоволтаични пластини или еквивалентни на тях	3818
	Фотоволтаични елементи или еквивалентни на тях	ex 8541 (а)
	Слънцезащитно стъкло	7005
		ex 7006 (б)
		7007
	Фотоволтаични модули	ex 8541 (а)
	Инвертори за фотоволтаични уредби	8504
	Следящи устройства за фотоволтаични уредби и специфичните конструкции за монтажа им	8479
Слънчеви топлинни уредби	Слънчеви топлинни колектори (включително плоски, вакуумнотръбни, системи за концентриране и въздухосборници)	8419
	Слънчеви топлинни поглъщатели	8419
	Слънцезащитно стъкло	7005
		ex 7006 (б)
		7007
	Следящи устройства за слънчеви топлинни панели и специфичните конструкции за монтажа им	8479

([1]) Европейска комисия, Таблица с правила за определяне на непреференциален произход на продуктите (съгласно класификацията в КН), https://taxation-customs.ec.europa.eu/table-list-rules-conferring-non-preferential-origin-products-following-classification-cn_en.

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Компоненти	Позиция по ХС
Акумулаторни батерии	Батерийни блокове	8507
	Батерийни модули	8507
	Електрохимични елементи за батерии	8507
	Активни материали на катода	2842
		2841
	Активни материали на анода	3801 10
	Електролити	2826
	Сепаратори	8507
	Тоководи (включително тънко медно, алуминиево, никелово и въглеродно фолио)	7410
		7607 11
		7607 19
		ex 7506 (a)
	Системи за управление на батерията	8537
Термопомпи	Термопомпи	8418
	Четирипътни вентили	8481
	Спирални компресори/ротационни компресори за термопомпи	8414
Оборудване за захранване на електрически превозни средства	Оборудване за захранване на електрически превозни средства	8504
		8537
Системи за електрозадвижване за пътен транспорт и транспорт с повишена проходимост	Електрически двигатели за задвижване на транспортни средства	ex 8501 (Б)
	Постоянни магнити за електрически двигатели за транспорта	8505
	Батерийни блокове за транспорта	8505
	Горивни елементи за транспорта	ex 8501 (Б)
	Инвертори за транспорта	8504
	Бордови зарядни устройства	8504
		8537

Бележки:
Позициите по ХС, свързани със следните основни специфични компоненти, не са включени, тъй като те все още са в процес на оценка: Системи за регулиране на температурата на батерията, блокове за разпределяне на електрозахранването с високо напрежение, за целите на електрозадвижването, бордови резервоари за съхранение на водород.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ПРИМЕРИ ЗА СЪЩЕСТВУВАЩИ МИНИМАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЕКОЛОГИЧНА УСТОЙЧИВОСТ

В настоящото приложение е представен неизчерпателен списък на съществуващите в правото на ЕС изисквания за екологична устойчивост, които биха могли да се използват за прилагане на критерия за екологична устойчивост съгласно член 28 от NZIA. В бъдеще е много вероятно да бъдат приети допълнителни изисквания за екологична устойчивост, например съгласно Регламента за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти ([1]). С тях ще се наложат допълнителни минимални изисквания и ще се предоставят методики, които могат да служат за справка и инструменти за прилагане на критерия за екологична устойчивост съгласно член 28 от NZIA.

Фотоволтаични уредби

— Към днешна дата в действащото законодателство на ЕС няма минимални изисквания относно екологичната устойчивост на фотоволтаичните модули и инверторите за фотоволтаични уредби. Поради това публичните органи следва да се позовават на националните минимални изисквания за екологична устойчивост. При липсата на съответни изисквания публичните органи се насърчават да определят изисквания за прилагането на член 28 от NZIA въз основа на съществуващите методики, за да се гарантира хармонизация в целия ЕС. Например кръговостта на продуктите може да бъде оценена, като се използва европейският стандарт EN 45554: Общи методи за оценка на ремонтопригодността, повторното използване и възможността за модернизиране на продукти, свързани с енергопотреблението.

Технологии за слънчева топлинна енергия

— Директивата за екопроектирането и Регламент (ЕС) № 814/2013 ([2]) на Комисията за нейното прилагане определят минимални изисквания за енергийната ефективност на водоподгревателите, както и максимални нива на емисиите на азотни оксиди от водоподгревателите (вж. приложение II към Регламент (ЕС) № 814/2013 на Комисията). Тези стойности могат да се използват като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Поради това публичните органи могат да решат да дадат минимална/по-висока оценка на технологиите за слънчева топлинна енергия със значително по-добра енергийна ефективност или със значително по-ниски емисии на азотен оксид.

Акумулаторни батерии

— С Регламента за батериите ([3]) се ограничава употребата на опасни вещества в батериите (вж. член 6 от посочения регламент и приложение I към него). В него се определят максимални процентни дялове за наличието на живак, кадмий и олово в акумулаторните батерии. Тези стойности могат да се използват като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Публичните органи могат да дадат минимална/по-висока оценка на акумулаторните батерии, съдържащи по-малко живак, кадмий и олово, отколкото е предвидено в Регламента за батериите.

— От август 2026 г. с Регламента за батериите ще се определят минимални изисквания за рециклирано съдържание в някои видове батерии (вж. член 8 от Регламента): в него ще бъдат определени минимални процентни дялове на кобалт, олово, литий и никел, съдържащи се в батериите, които следва да бъдат рециклирани, т.е. оползотворени от отпадъци. След като влязат в сила, тези изисквания могат да се използват като отправна точка при прилагането на критерия за екологична устойчивост по член 28 от NZIA. Например публичните органи могат да решат, че батериите, съдържащи дял рециклирано съдържание, надвишаващ приложимите минимални изисквания, получават минимална оценка, или могат да присъдят оценки на батериите въз основа на степента, в която делът на рециклираното съдържание надвишава тези минимални изисквания.

([1]) Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО, ОВ L, 2024/1781, 28.6.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj/eng.

([2]) Регламент (ЕС) № 814/2013 на Комисията от 2 август 2013 г. за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране за водоподгреватели и топлоакумулиращи резервоари за гореща вода, ОВ L 239, 6.9.2013 г., стр. 162.

([3]) Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии, за изменение на Директива 2008/98/ЕО и Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Директива 2006/66/ЕО.

— От 2027 г. и 2028 г., Регламентът за батериите и два от свързаните с него делегирани актове (които предстои да бъдат приети — вж. член 10 от регламента и приложение IV към него) ще определят минимални изисквания по отношение на електромеханичните показатели и дълготрайността на батериите (като например експлоатационния срок на батериите) за определени видове батерии. След като влязат в сила, тези изисквания могат да се използват и като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Поради това публичните органи могат да дадат минимална оценка или да присъдят по-високи оценки на батерии с електромеханични показатели или дълготрайност, които значително надхвърлят тези минимални изисквания.

— В бъдеще Регламентът за батериите и свързаните с него делегирани актове (които предстои да бъдат приети — вж. член 7, параграф 3 от посочения регламент) ще определят максимални прагове за въглеродния отпечатък през жизнения цикъл на някои видове батерии. След като влязат в сила, тези прагове могат да се използват и като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Поради това публичните органи могат да присъждат минимална или по-високи оценки на батерии с въглероден отпечатък през целия жизнен цикъл, който е значително по-нисък от праговете, определени в делегираните актове.

Термопомпи

— В два регламента за екопроектирането ([4]) се определят минимални изисквания за енергийна ефективност за различни видове термопомпи (вж. приложение II към регламентите). Член 7, параграф 2 от Регламента за енергийното етикетиране ([5]) надхвърля тези минимални изисквания, като обвързва стимулите на държавите членки за определени продукти с по-амбициозни изисквания за енергийна ефективност: *когато държавите членки предоставят стимули за продукт, посочен в делегиран акт, тези стимули са насочени към двата най-високи класа на енергийна ефективност, в които попадат най-значителен брой продукти, или към по-високи класове съгласно предвиденото в делегирания акт*. По отношение на термопомпите съответните делегирани актове включват Делегиран регламент (ЕС) № 811/2013 на Комисията ([6]) и Делегиран регламент (ЕС) № 812/2013 на Комисията ([7]). Поради това публичните органи могат да присъждат по-високи оценки на термопомпи, които отговарят на изискванията, определени в посочените делегирани актове.

— В Регламента за флуорсъдържащите парникови газове ([8]) се определят изисквания, свързани с потенциала за глобално затопляне (ПГЗ) на хладилните агенти, използвани в термопомпи, климатични и хладилни системи (вж. приложение IV към Регламента за флуорсъдържащите парникови газове). С него се забранява пускането на пазара на оборудване с определено равнище на ПГЗ. В зависимост от вида на оборудването и използвания газ забраните ще влязат в сила на различни дати. Поради това:

  — Преди забраните да влязат в сила, публичните органи могат да присъждат по-високи оценки на оборудване, което вече отговаря на бъдещите прагове, определени в приложение IV към Регламента за флуорсъдържащите парникови газове, включително на тези, които изискват оборудването изобщо да не съдържа флуорсъдържащи парникови газове.

  — Преди и след влизането в сила на забраните публичните органи могат да присъждат по-високи оценки на пуснато на пазара оборудване, което значително надхвърля минималните изисквани прагове, определени в приложение IV към Регламента за флуорсъдържащите парникови газове, било то във връзка с ПГЗ на използвания хладилен агент, или във връзка с наличието или отсъствието на флуорсъдържащи парникови газове в оборудването.

([4]) Регламент (ЕС) № 813/2013 на Комисията от 2 август 2013 г. за прилагане на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за екопроектиране на отоплителни топлоизточници и комбинирани топлоизточници; и Регламент (ЕС) 2016/2281 на Комисията от 30 ноември 2016 г. за изпълнение на Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране към продукти, свързани с енергопотреблението, по отношение на изискванията за екопроектиране на въздухоотоплителни продукти, охладителни продукти, високотемпературни технологични охладители на течности и вентилаторни конвектори.

([5]) Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС.

([6]) Делегиран регламент (ЕС) № 811/2013 на Комисията от 18 февруари 2013 г. за допълване на Директива 2010/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на енергийното етикетиране на отоплителни топлоизточници, комбинирани топлоизточници, комплекти от отоплителен топлоизточник, регулатор на температурата и слънчево съоръжение и комплекти от комбиниран топлоизточник, регулатор на температурата и слънчево съоръжение (ОВ L 239, 6.9.2013 г.).

([7]) Делегиран регламент (ЕС) № 812/2013 на Комисията от 18 февруари 2013 г. за допълване на Директива 2010/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на енергийното етикетиране на водоподгреватели, топлоакумулиращи резервоари за гореща вода и комплекти от водоподгревател и слънчево съоръжение (ОВ L 239, 6.9.2013 г.).

([8]) Регламент (ЕС) 2024/573 на Европейския парламент и на Съвета от 7 февруари 2024 г. за флуорсъдържащите парникови газове, за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 517/2014.

Оборудване за захранване на електрически превозни средства (EVSE)

— Директивата за ограничаване на опасните вещества ([9]) определя максимални стойности на концентрация за наличието на опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (вж. член 4 и приложение II към директивата). Тези изисквания се прилагат за някои компоненти на EVSE, като кабели, пластмасови корпуси и печатни платки. Те могат да се използват като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Следователно публичните органи могат да дадат минимална или по-високи оценки на EVSE, което съдържа значително по-малко опасни вещества от праговете, определени в директивата.

Системи за електрозадвижване за пътен транспорт

— С Регламента за батериите ([10]) се ограничава употребата на опасни вещества в батериите (вж. член 6 от посочения регламент и приложение I към него). В него се определя максимален процентен дял (0,0005 %) за наличието на живак в акумулаторните батерии за електрически превозни средства. Това може да се използва като минимално изискване съгласно член 28 от NZIA. Публичните органи могат да решат да дадат минимална/по-висока оценка на системи за електрозадвижване с батерии, съдържащи значително по-малко живак, отколкото е предвидено в Регламента за батериите.

— От август 2026 г. с Регламента за батериите ([11]) ще се определят минимални изисквания за рециклирано съдържание в акумулаторните батерии за електрически превозни средства (вж. член 8 от Регламента): в него ще бъдат определени минимални процентни дялове на кобалт, олово, литий и никел, съдържащи се в батериите, които следва да бъдат рециклирани, т.е. оползотворени от отпадъци. След като влязат в сила, тези изисквания могат да се използват като отправна точка за прилагането на критерия за екологична устойчивост по член 28 от NZIA. Например публичните органи могат да решат, че системите за електрозадвижване с батерия, съдържаща дял рециклирано съдържание, който значително надвишава приложимите минимални изисквания, получават минимална оценка или могат да присъдят оценки на системите за електрозадвижване въз основа на степента, в която делът на рециклирано съдържание в техните батерии надвишава тези минимални изисквания.

— От август 2026 г. Регламентът за батериите и един от свързаните с него делегирани актове (който предстои да бъде приет — вж. член 7, параграф 3 от посочения регламент) ще определят минимални изисквания за въглеродния отпечатък на акумулаторните батерии за електрически превозни средства. След като влязат в сила, тези изисквания могат да се използват и като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Поради това публичните органи могат да дадат минимална или по-високи оценки на системите за електрозадвижване за пътен транспорт, които са с батерия с въглероден отпечатък, който е значително по-нисък от минималното изискване.

— В Регламент (ЕС) 2024/1257 ([12]) се определят минимални изисквания за дълготрайност на акумулаторната батерия (вж. член 6 и приложение II към регламента), които могат да се използват като минимални изисквания съгласно член 28 от NZIA. Публичните органи могат да решат да дадат минимална/по-висока оценка на системи за електрозадвижване с дълготрайност на акумулаторната батерия, която е значително по-добра от минималното изискване.

([9]) Директива 2011/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (преработена версия).

([10]) Регламент (ЕС) 2023/1542 на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2023 г. за батериите и негодните за употреба батерии, за изменение на Директива 2008/98/ЕО и Регламент (ЕС) 2019/1020 и за отмяна на Директива 2006/66/ЕО.

([11]) Пак там.

([12]) Регламент (ЕС) 2024/1257 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно одобряване на типа на моторни превозни средства и двигатели, както и на системи, компоненти и отделни технически възли, предназначени за такива превозни средства, по отношение на техните емисии и дълготрайност на акумулаторната батерия (Евро 7), за изменение на Регламент (ЕС) 2018/858 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на регламенти (ЕО) № 715/2007 и (ЕО) № 595/2009 на Европейския парламент и на Съвета, Регламент (ЕС) № 582/2011 на Комисията, Регламент (ЕС) 2017/1151 на Комисията, Регламент (ЕС) 2017/2400 на Комисията и Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1362 на Комисията, ОВ L, 2024/1257, 8.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1257/oj.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

ПРИМЕРИ ЗА ИНОВАТИВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

В таблица 10 е представен неизчерпателен списък на иновативните характеристики, които публичните органи може да сметнат за достатъчни за изпълнение на критерия за иновации при оценката на приноса на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към устойчивостта и издръжливостта. Той обхваща крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, които са от най-голямо значение за член 28 от NZIA. Този списък отразява най-съвременните крайни продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии в края на 2025 г. Това, което се счита за иновативно обаче, със сигурност ще се развива с течение на времето, тъй като се разработват нови постижения и технологични решения. Актуална информация за иновативните характеристики и технологичната зрялост може да бъде намерена в бази данни като Ръководството за технологии за чиста енергия на Международната агенция по енергетика ([1]).

Таблица 10

Примери за иновативни характеристики, които се смятат за достатъчни за изпълнение на критерия за иновации през 2025 г.

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Иновативна характеристика *(въз основа на най-съвременните технологии през 2025 г.)*
Слънчеви фотоволтаични уредби	Фотоволтаични модули на основата на фотоволтаични елементи с перовскитова структура и с тандемни елементи перовскитова структура/кристален силиций
	Фотоволтаични модули на основата на многопреходни фотоволтаични елементи
	Агрофотоволтаични и вградени в сгради фотоволтаични уредби
	Фотоволтаични модули с интегрирани в задната повърхност контакти и хетеропреходни фотоволтаични елементи
	Фотоволтаични модули с повишена или управляема прозрачност
	Инвертори с подобрени функции за оптимизиране на показателите на фотоволтаичната уредба, интегриране в енергийната система или киберсигурност
Слънчеви топлинни уредби	Вградени в сгради слънчеви топлинни уредби
Акумулаторни батерии	Батерии с твърд електролит (включително с хибриден/полутвърд електролит)
	Литиево-серни акумулаторни батерии
	Дълготрайни батерии за стационарни приложения
	Батерии с висока енергийна плътност
	Батерии без минерали от критично значение
Термопомпи	Термоакустично отопление и охлаждане
	Високотемпературни термопомпи
	Полупроводниково охлаждане
	Технологии, които не са на основата на парокомпресионен цикъл, нито на основата на абсорбция
Оборудване за захранване на електрически превозни средства	Индукционно зареждане
	Технически решения, снабдени с диагностика за диагностична поддръжка
	Компактни технически решения
	Модулни технически решения, при които компонентите могат лесно да бъдат подменяни или модернизирани
	Технически решения, премахващи необходимостта от изкопни работи или фундаменти

([1]) Международна агенция по енергетика, Перспективи за енергийните технологии — Ръководство за технологии за чиста енергия, https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/etp-clean-energy-technology-guide.

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	Иновативна характеристика *(въз основа на най-съвременните технологии през 2025 г.)*
Системи за електрозадвижване за пътен транспорт	Модулни електрически приводи, при които компонентите могат лесно да бъдат подменяни или модернизирани
	Батерии с твърд електролит
	Литиево-серни батерии
	Двигатели с аксиален магнитен поток
	Вентилни реактивни двигатели
	Асинхронни двигатели
	Синхронни реактивни двигатели
	Усъвършенствани двигатели на основата на ферити
	Усъвършенствани инвертори със силициевокарбидни и галиевонитридни полупроводникови елементи

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

ПРИМЕРИ ЗА ИНТЕГРАЦИЯ НА ЕНЕРГИЙНАТА СИСТЕМА

В таблица 11 е представен неизчерпателен списък на характеристиките, които публичните органи може да сметнат за достатъчни за изпълнение на критерия за интеграция на енергийната система при оценката на приноса на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии към устойчивостта и издръжливостта. В този списък се разглежда способността на продуктите да дават възможност за висока степен на свързаност и активно интегриране в мрежата и да подпомагат по-доброто планиране и ефективното функциониране на енергийната система. В него също така се разглежда способността на продуктите за повишаване на гъвкавостта на мрежата чрез интегриране на капацитета за акумулиране и функционалните възможности за ограничаване на върховото потребление, както и тяхната оперативна съвместимост.

Таблица 11

Примери за технически характеристики, които се смятат за достатъчни за изпълнение на критерия за интеграция на енергийната система

Краен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии	**Условие за изпълнение на критерия за интеграция на енергийната система**
Слънчеви фотоволтаични уредби	Гъвкавост на подаването към мрежата ([1])
	Интегрирани с акумулиране с батерии
	Комбинирани с оборудване за захранване на електрически превозни средства
	Оборудвани с интелигентен инвертор, който комуникира с мрежата (напр. за реакция от страната на потреблението и регулиране на честотата)
Слънчеви топлинни уредби	Комбинирани с термопомпи или централизирано топлоснабдяване
Акумулаторни батерии	Комбинирани със силова електроника, позволяваща двупосочно подаване на електроенергия
	Способност за регулиране на честотата
	Способност за бързо реагиране
	Капацитет за мрежови услуги
	Способност за пускане без външно захранване ([2])
Термопомпи	Термопомпи с етикет, указващ, че са готови за фотоволтаични уредби
	Спазване на кодекса за поведение относно уредите с интелигентно използване на енергията, разработен от JRC ([3])
	Абсорбционни или адсорбционни термопомпи, комбинирани с оползотворяване на отпадната топлина или със слънчеви топлинни уредби
	Оборудвани с възможности за интелигентно управление (напр. способност за изключване в случай на понижена честота в електроснабдителната мрежа)
Оборудване за захранване на електрически превозни средства	Способност за реакция от страната на потреблението
	Оборудвани с възможност за двупосочно подаване на електроенергия (например „превозно средство към мрежа“, „превозно средство към дом“, „превозно средство към товар“)
	Комбинирано със слънчева фотоволтаична уредба
Системи за електрозадвижване за пътен транспорт	Оборудвани с възможност за двупосочно подаване на електроенергия
	Интегрирани с оборудване, даващо възможност за реакция от страната на потреблението
	Оборудвани с функции за свързаност и интернет на нещата, за да комуникират с интелигентни електроенергийни мрежи
	Способност за регулиране на честотата

([1]) Фотоволтаична уредба, оборудвана с интелигентно инверторно управление за подпомагане на регулирането на напрежението/честотата.

([2]) „Способност за пускане без външно захранване“ се отнася до способността за осигуряване на първоначална мощност в случай на отпадане на мрежата, за да се подпомогне възстановяването на мощността на мрежата, без да се изисква външен източник на електроенергия.

([3]) Кодекс за поведение относно оперативната съвместимост на уредите с интелигентно използване на енергията (версия 1.0) (https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances).